

Posudek diplomové práce
SILVIE UVÁČIKOVÉ
RODINNÉ VZTAHY VE VYBRANÝCH DÍLECH ELSY MORANTOVÉ A
ALBERTA MORAVII,
ÚRS FFUK

Diplomantka si zvolila téma, které se na první pohled nabízí, ale které je – jak práce dokládá – ve skutečnosti velice složité.

Práce je přehledně rozčleněna a má jasný plán. Diplomantka nejprve představila oba autory v bio-bibliografických kapitolách a pak přešla k analýzám vybraných románů. Pokaždé přitom podala celkovou charakteristiku konkrétního díla a pak se zaměřila na rozbor obrazu rodiny (často neúplné), který se v díle nachází, a charakteristiku vztahů, jež svazují jednotlivé členy zobrazených rodinných formací.

Je zřejmé, že texty byly přečteny pečlivě a do analýz bylo investováno hodně práce. To je vskutku třeba ocenit. Nepokládám za účelné, abych procházel tyto analýzy jednotlivě a navrhoval případně jinou optiku čtení. Omezím se na pár poznámek obecnějšího rázu.

Myslím, že jeden z problémů, jež si diplomantka řešila (a kde asi pocítovala nejvíce rozpaků), je sociologická průkaznost obrazů rodiny, jež lze najít v díle obou autorů. Autorka k takovému pohledu opakovaně tíhne, ale zdá se mi, že si sama uvědomuje, jak je právě tato perspektiva nejistá. Jak Moravia, tak Morantová jsou v zásadě autoři „realističtí“ a jejich obrazy nepochybně mají také určitou „sociologickou dimenzi“. U Morantové je však tato dimenze silně deformována něčím, co není snadno popsat, jakýmsi globálním viděním života a světa, které má spíše mytický charakter. Tento mýtus je v zásadě tragický a vede Morantovou k tomu, aby člověka představovala v krajních situacích (nejzřetelněji v *La Storia* a pak v *Aracoeli* – kde, přiznám se, už mi ten příběh připadá hodně „šílený“). Pokud jde o Moravii, ten zůstává v zásadě o patro níže – a jeho obrazy tudíž vskutku zpravidla mají určitou „sociologickou“ typičnost –, ale zároveň nelze přehlednout, že i u něho jsou tyto

obrazy deformovány, tentokrát apriorními (marxistickými a freudovskými) představami. Ani v jednom z obou případů zkrátka nelze obraz rodiny brát – v sociologickém smyslu – příliš doslova.

Druhý problém je otázka autobiografičnosti těchto obrazů. Je v obou případech nesporná, ale stejně tak je nesporné, že tento autobiografický materiál je silně transformován – řekl bych hyperbolizován. Nic nenasvědčuje tomu, že by například Moravia podal ve Lhostejných obraz vlastní rodiny – ale zároveň je jasné, že mu k této hyperbole nic jiného než vlastní rodina nemohlo posloužit.

Práce mě nicméně přesvědčuje o tom, že autorka o těchto problémech věděla. Přesvědčují mě o tom hlavně některé partie z poslední kapitoly, kde lze najít řadu velmi dobrých postřehů. Tak například se zde říká, že postavy Morantové „jsou smyšlenější než Moraviovy“, ale zato jsou „obdařeny vysokou autentičností, které Moravia nebyl schopen dosáhnout“, a že zatímco Morantová vypráví příběhy, Moravia se více soustřeďuje na tezi. Dělat jednoznačné závěry je ovšem obtížné. Konstatuje-li autorka na poslední straně, že u Moravii i Morantové jsou otcové spíše matné postavy a matky jsou buď jednoduché, instinktivně jednající ženy často s patologickými rysy, je to v zásadě pravda, i když je to – viděno ve světle předcházejících analýz – poněkud zjednodušené. Dělat sociologické závěry z těchto obrazů bych si však netroufal: řekl bych, že tu jde spíše o projekci osobních obsesí, u Moravii navíc formovanou prefabrikovanými ideologickými schématy.

Závěrem:

Je to solidní práce, v níž je odvedeno mnoho cenné analytické práce. Práce má navíc velice dobrou stylistickou úroveň. Oceňuji i přehledné resumé v pěkné italštině. K obhajobě práci jednoznačně doporučuji.

23. 1. 2007

doc. PhDr. Jiří Pelán
oponent